

25 JAAR
hoegaarden
1965 - 1990

101

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

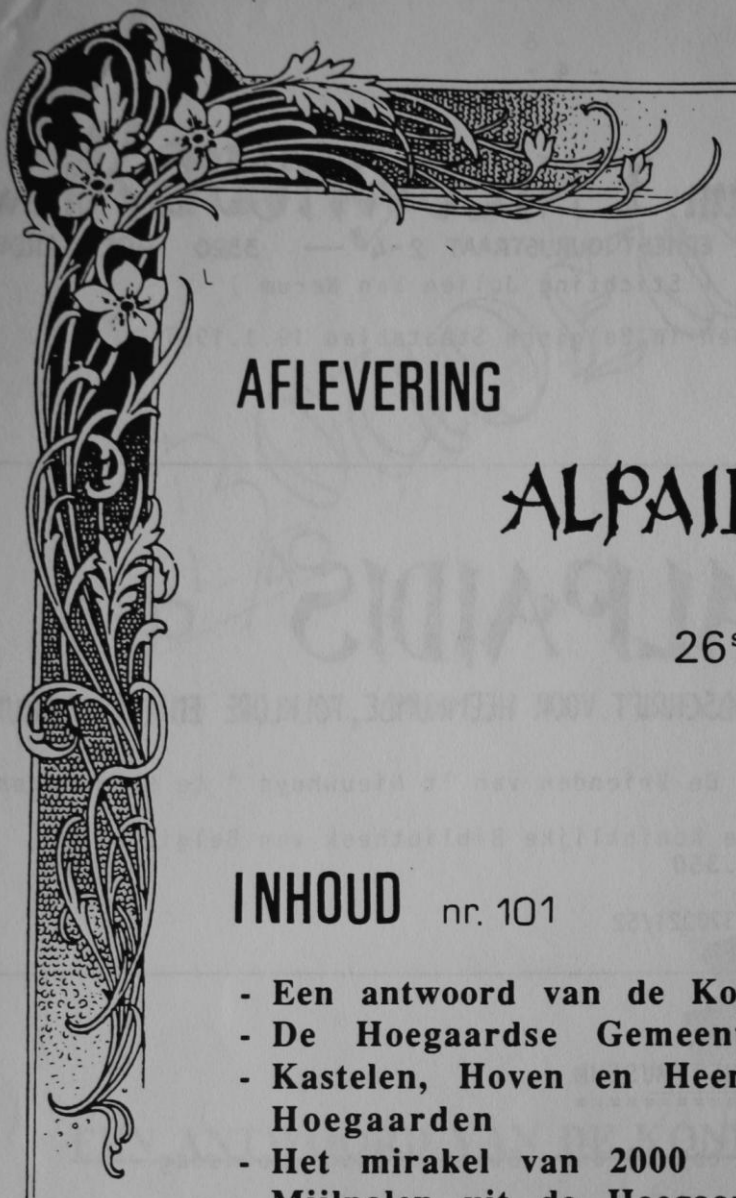
UITGIFTE KANTOOR
1140 BRUSSEL 14

DHR. A. GUILLOT
NORM 35
3320 HOEGAARDEN

driemaandelijks 4^e trimester 1990

ALPANDIS

VERANTW. UITGEVER
HUBERT VAN NERUM

AFLEVERING

ALPAIDIS

26ste jaargang 1990

INHOUD nr. 101

- Een antwoord van de Koning
- De Hoegaardse Gemeentepolitiek 1830-1990
- Kastelen, Hoven en Heerlijkheden onder Hoegaarden
- Het mirakel van 2000
- Mijlpalen uit de Hoegaardse Eeuwenkalender
- Vlaggen voor het Museum
- De "Cachettes" van 't Nieuwhuys
- Het Steendruk-Blazoen van Hoegaarden
- Corrigendum voor Alpaidis 100
- Toerisme-info Nieuw in Hoegaarden - HET BIERMUSEUM
- De pers over het Biermuseum
- Teruggave Struysvogelsteen aan de gemeente

Koning

30 JUNI 1940
60 / 40

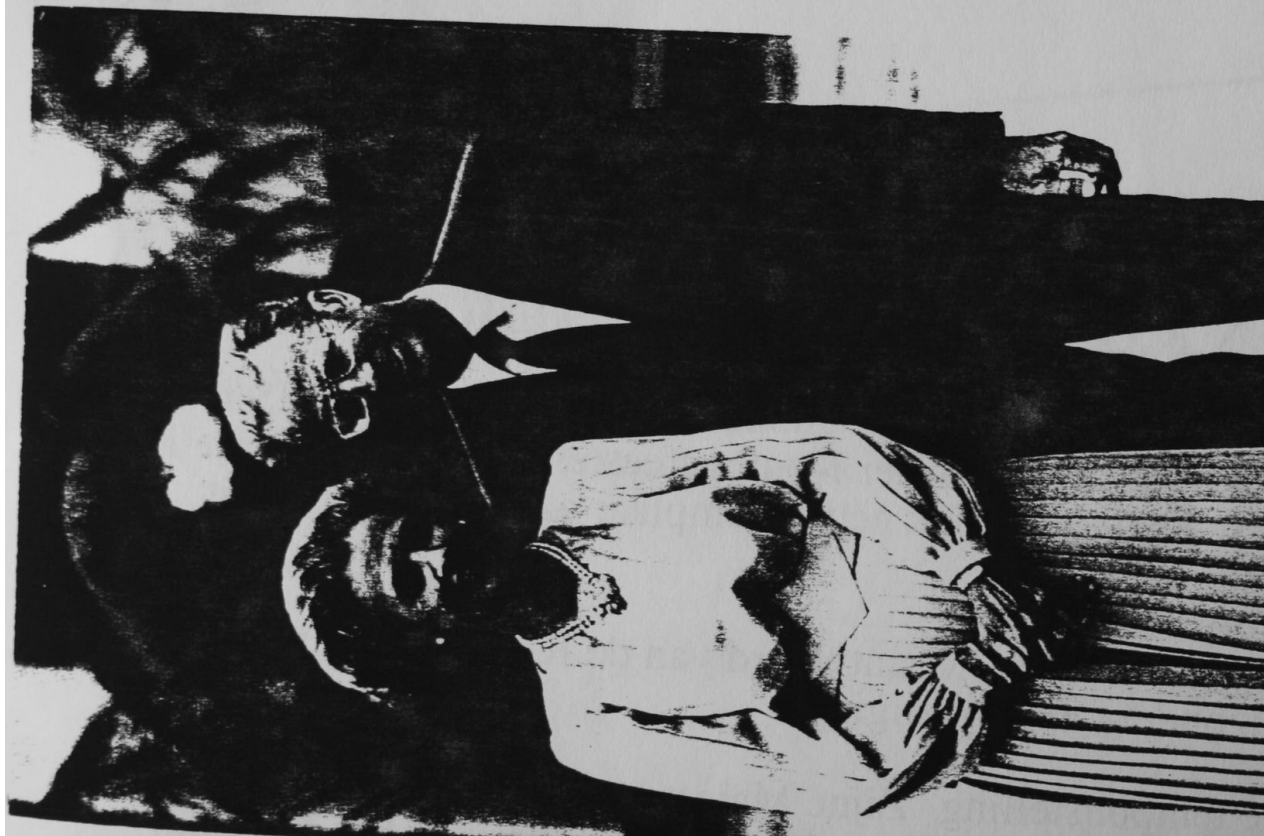
EEN ANTWOORD VAN DE KONING

Ter gelegenheid van de Jubileum-uitgave (ALPAIDIS n° 100), waarin in het kader der Koningsfeesten, een hulde aan de Koning verscheen, werd ook een exemplaar aan Zijne Majesteit gestuurd.

Hieronder volgt het antwoord van de Koning vergezeld van Zijne bijzondere dankbetuiging.

De tentoonstelling "Zijne Majesteit" in het Museum is alle dagen toegankelijk van 14 tot 19 uur. Woensdag is het Museum gesloten.

Deze tentoonstelling loopt tot 3 februari 1991.

uw dlijken een sympathie
ter gelegenheid van mijn dadel
jubiläum hebben mij diep
geloopen.

Ik ben er u zeer dankbaar
voor.

Van L.

DE GROOTMAARSCHALK

7 september 1990.

Mijnheer de Voorzitter,

Zijne Majesteit de Koning heeft mij gelast U hartelijk te danken voor het exemplaar van het Jubileumnummer van het Museum 't Nieuwhuys, in hetwelke een hulde aan de Vorst wordt opgedragen ter gelegenheid van zijn dubbel jubileum.

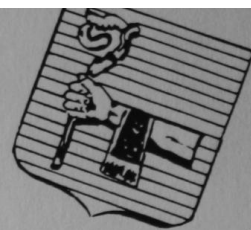
Anderzijds heeft de Vorst de inrichting door het Museum van de tentoonstelling onder het thema "Zijne Majesteit" vanaf 10 november a.s. tot 3 februari 1991 vernomen. Hij is zeer gevoelig voor dit initiatief. Tot zijn spijt is het de Koning niet mogelijk zich hierop te laten vertegenwoordigen, gezien de talrijke manifestaties die ter ere van Zijne Majesteit zullen plaatsvinden.

Hoogachtend,

Gérard JACQUES.

De Heer Hubert VAN NERUM,
Voorzitter-Stichter
van het Museum 't NIEUWHUYS,
Ernest Ourystraat, 2,
3320 HOEGAARDEN.

De Hoegaardse gemeentepolitiek 1830 - 1990

Na **"HET SCHRIKBEWIND TE HOEGAARDEN 1782-1815"** en het vervolg hierop **"HET HOEGAARDS GEMEENTELIJK BESTUUR ONDER HOLLANDS BEWIND 1815-1830"** zal vanaf het volgend nummer (1e nummer 1991) de derde geschiedkundige bijdrage over de Hoegaardse gemeentepolitiek verschijnen onder de titel

"DE BELGISCHE ONAFHANKELIJKHEID 1830-1990".

Deze periode brengt ons reeds veel dichterbij de huidige tijd en sleept ons rechtstreeks in het vaarwater van de hartstochtelijke strijd tussen "Wit" en "Zwart", toen liberalen en katholieken elkaar nog in alle hevigheid bekampten, maar toch hetzelfde "Witte Bier" dronken, om overwinningen te vieren of nederlagen weg te spoelen.

Deze geschiedkundige bijdrage zal in twee delen worden uitgegeven:

1e Deel: "HOEGAARDEN ONDER DE BELGISCHE ONAFHANKELIJKHEID VAN 1830 TOT 1940"

2e Deel: "HOEGAARDEN ONDER DE BELGISCHE ONAFHANKELIJKHEID VAN 1940 TOT 1990".

De geschiedenis van zijn land kennen is één zaak, maar deze van zijn dorp, is nog wat anders.

De twee eerstgenoemde uitgaven zijn in boekvorm te verkrijgen.

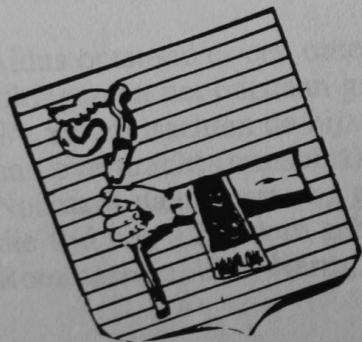
"HET SCHRIKBEWIND TE HOEGAARDEN" kost 200 fr.

"HET HOEGAARDS GEMEENTELIJK BESTUUR" kost 140 fr.

Verkrijgbaar in het Museum of door storting op rekening 310-0370021-52 van 't Nieuwhuys-museum Hoegaarden, vermeerderd met 50 fr. voor verzendingskosten.

Kastelen
ovenfen
leerlijkheden
onder
oegaarden

Ref.

- Géographie et Histoire des Communes Belges - Canton de Tirlemont
Commune de Hougaerde - Blz. 36/39 door Alph. Wauters
- Geschiedenis van Hoegaarden - Blz. 41/44 door Pastoor
J. Vandervelpen
- Algemeen Rijksarchief Brussel - Schepenakten
- Archief der Abdijen van Park en Averbode
- Archief der V Geslachten van Hoegaarden
- Archief van St. Germanus Tienen.

Korte Begrippen

En betrekking met de Hoegaardse dorpsstructuur (zie Alpaidis n° 14 blz. 30) willen wij hier nog een aanvullende bijdrage brengen.

Het grondgebied van de oude Vrijheid Hoegaarden (Franchise de Hougaerde), was in de Middeleeuwen verbrokkeld in een aanzienlijk aantal grote en kleine, min of meer belangrijke heerlijkheden, de ene toebehorend aan geestelijke instellingen, de andere aan wereldlijken.

De leenroerigheid vierde hoogtij in de Hoegaardse enclave en al deze grondbezitters stelden hun eigen "Laethoff" in, met een Meier en een Schepenbank. Een rentmeester beheerde in hun naam de goederen en werd bijgestaan door "bedesetters".

Tussen de bijzonderste geestelijke suzereinen trof men aan:
De Prinsbisschoppen van Luik, de Kapittels van St. Lambertus en St. Martinus van Luik, het Kapittel van St. Gorgonius te Hoegaarden, de Proost van het Hoegaardse Kapittel, het Kapittel van Hoksem, het St. Gertrudiskapittel van Nijvel, het St. Servaeskapittel van Vlijtingen, de twee cijnshoven van de Abdij van 't Park te Heverlee, het Hof van de St. Laurentiusabdij van Luik, het Hof van de Abdij van Heylisse, het Feodaal Hof van de Abdij van Bonne Esperance, de Abdij van Averbode en nog tal van anderen.

De wereldlijke bezitters waren zo verscheiden, dat wij ze beter met betrekking tot hun leengoed zullen vernoemen. De vazallen (leenmannen) moesten hun plichten nakomen tegenover hun suzerein (leenheer), terwijl de eerstgenoemden op hun beurt suzerein konden worden van andere vazallen, door de heerlijkheid of een gedeelte ervan, bij de toelating van de suzerein, in leen af te staan aan een andere vazal (onder-vazal genoemd).

Bovendien had men ook nog "Sterfmannen", dit waren gegoede aanvaarde leenmannen, die de plaats innamen van een afgestorven familielid en eveneens hulde moesten brengen (manschap doen) aan hun leenheer.

Aldus ontstond er een ontelbaar aantal heerlijkheden, welke de ene van de andere afhingen en het ontstaan gaf van de Adel-hiërarchie.

We zullen trachten de bijzonderste leengoederen onder Hoegaarden te bespreken en hun overdracht (transport) en evolutie te volgen.

Nochtans dient eerst nog gezegd, dat Hoegaarden buiten de Cuype (dorpskom), in die tijd nog 12 andere gehuchten telde, Opooverlaar, Kerkoverlaar, Bost, Ast, Rommersom, Elst, Nerm, Aalst, Kouwenberg, Schoor, Houtem en Hoksem.

de Heerlijkheid Aelst

De Aelst bestond een Heerlijkheid Cijnsgoed, dat beschikte over bijervings- en ontveringsrechten.

De hoeve Vigneron met aanpalende gronden, vormde vroeger het Heerlijk Hof van Aelst en behoorde toe aan de Ridderfamilie d'Alste de Molendino.

Van dit geslacht zijn bekend:

- Gosuinus d'Alste (1249)
- Marsilius (of Martinus) d'Alst, meier van Hoegaarden in 1267
- Wilhelmus de Alst, alias Willekin Dalos, Ridder 1290
- Gosuinus van de Melcke (Mulken), zoon van vorige (1308/1318)
- Ingelbram d'Alste de Molendino, die in 1344 't groete paenhuys (de grote brouwerij) afkocht van Gravin Isabeau de Heverlee, weduwe van Ridder Gerardus de Cuckelberghe.

Uit de stam d'Alste de Molendino sproten later de families Vander Molen, van Molcles en van Mulke.

In 1405 was een zekere Walterus van Aelst, houder van de Heerlijkheid Aelst. Op 25 mei 1597 werd het Cijnsgoed, door de voogden van Henri Beys (zoon van Georges Beys), verpand aan Jeanne d'Inchebrouck, (vrouw van Meester Guillaume vanden Wouwere, sekretaris bij de Raad van Brabant) en haar kinderen uit het eerste bed, Pierre en Sibille, voor 31 carolusflorijnen en 10 sollen per jaar.

- 13 - het leen van ulcke

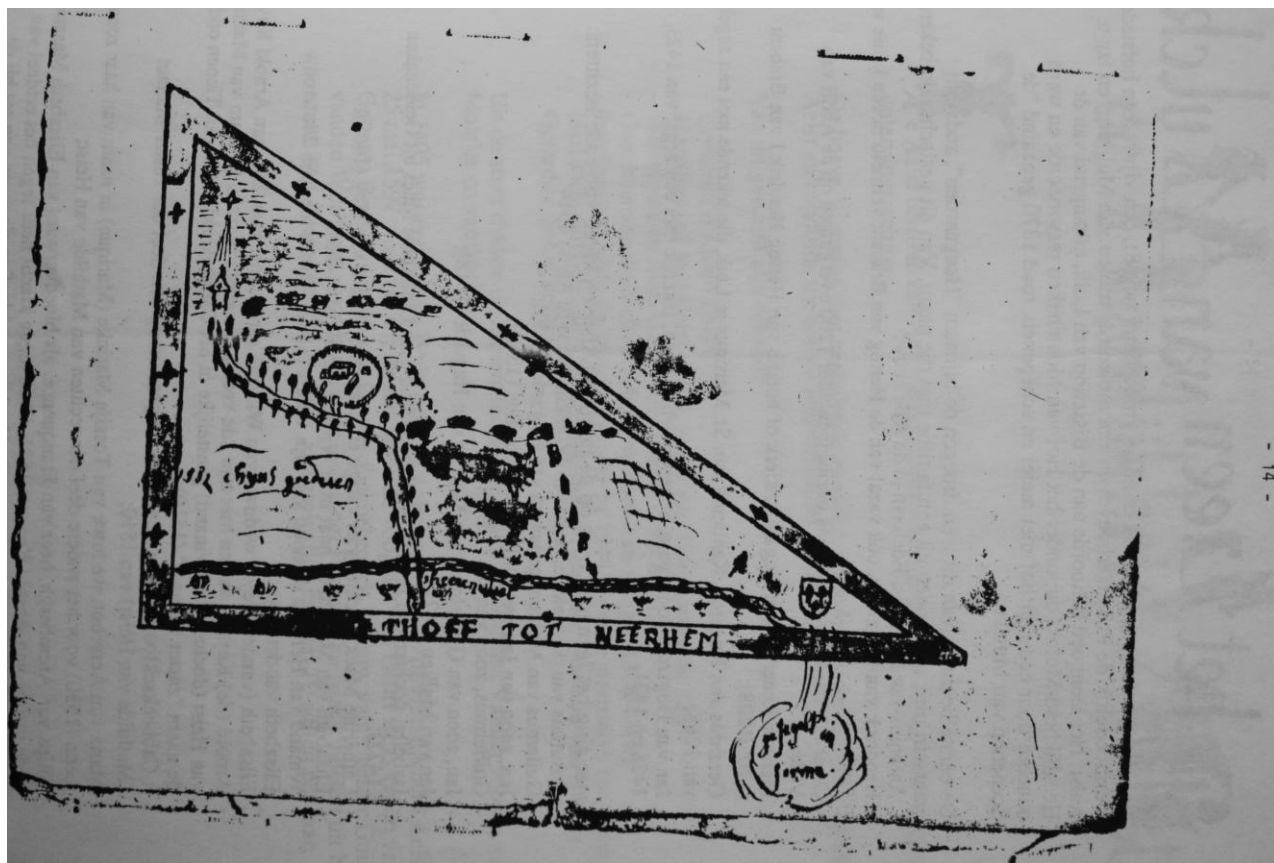
it leen bestond uit 12 bunders grond (later nog 8), een vijver, een hofstede (vermoedelijk de Postelaerhoeve) en een molen (de molen van Mulirom) en lag te Aalst. Het leengoed behoorde aan de Bisschop van Luik, afhankelijk van de Heerlijkheid Mulck, dat onder het Hof van Montenaken ressorteerde en werd beheerd door een cijnshof met meier en schepenen, rond 1370 genaamd "de Scepenen van Mulcke".

De eerste bezitters van dit leen droegen de bijnaam "Hoegaarden", zodat zij waarschijnlijk afstamden uit een familie met die naam. Van dit geslacht zijn bekend:

- Antonius van Hogardis, Edelman in de XIIe eeuw;
- Hendrick van Hugarden, ook vazal van de Hertog van Brabant vermeld in een keure van 1190;
- Gerardus van Hugardis, wiens bezittingen vóór 1200 overgingen op de Abdij van Villers;
- Meester Renenius van Hugardis, klerk of notaris van Hertog Hendrik I van Brabant (1205/1208);
- Gerardus van Hugarde, Kanunnik van St. Martinus te Luik, die tekende met een zegel van 1268;
- Jan van Hugarde, de jongere, Schepen van Leuven, tekende met een zegel van 1423, 1428 en 1431.

Later ging het leengoed over op de familie d'Alste en kreeg volgende bezitters:

- Gosuinus van de Melcke, zoon van Willekin Dalos (d'Alste) 1314;
- Guilemus van Mulken, genaamd van Hugarde (1350);
- Jan, zoon van Jan van Mulken van Hugarde (1360);
- Guillelmus, zoon van Jan (1391);
- Jan, zoon van Guillelmus van Mulken van Hugarde (1418);
- Jan van Mulken (1421);
- Isabella, dochter van Jan van Mulken en haar man Guillaume Maes uit Geldenaken (1427);
- Cathérine Maes, dochter van vorige en haar man Gerard van Huy (1440);
- Elisabeth van Mulken en haar man Winand van Heist (1495);
- Winand van Heist na de dood van zijn vrouw (1507), samen met zijn 2de vrouw Elisabeth vander Peyn;
- Elisabeth (vander) Peyn, weduwe van Winand, samen met haar 2de man Arnold Keyser
- Arnold (de) Keyser, samen met zijn 2de vrouw Elisabeth Massin, in naam van Mathilde van Heist (dochter van Winand) geestelijke in het Cabbeekseklooster van Tienen onder de naam "zuster Mahaut" (1510);
- 't Cabbeekseklooster van Tienen, als erfgenaam op een deel der zuster Mahaut (Mathilde van Heist) van 1510;
- Maria van Aerschot, weduwe van Tossijn Maricke (Marique) in naam van haar zoon Leon (1530) voor het andere deel der rechten van Mathilde van Heist;
- Filips van Arembergh, heer van Franquencé, als bloedverwant van Elisabeth Massin (2de vrouw van Arnold Keyser) 1531. Deze legde klacht neer tegen het erfdeel van 't Cabbeekklooster, doch tevergeefs. Het klooster bleef er eigenaar van tot bij de afschaffing onder Jozef II.

de Heerlijkheid Nederim

De Nerm bestond een heerlijk cijnsgoed, toebehorend aan de Bisschop van Luik. Het werd in cijns gehouden door de Ridderfamilie d'Alste en onder meer door:

- Walterus de Molken (1302);
- Gosuinus de le Melcke, zoon van Willekin Dalos (1314);
- Marseilis van der Mulkene (1395).

Een onderleen van dit cijnsgoed was 't Hoff tot Neerhem, gelegen aan 't Nerim bos, waarvan een figuratief plan bewaard bleef opgemaakt ter gelegenheid van een verheffing in 1582.

Dit leen werd gehouden door de familie Nederhem, voorzaten van het geslacht Van Nerum.

Van hen zijn bekend:

- Ingelbramus de Nederheem, rentmeester van het St. Lambertuskapittel van Luik (1328);
- Joannes de Nederhem, kanunnik te Osnabruck en kapelaan te Authugardis (1328);
- Michael de Nederhem, Hofkapelaan en rentmeester te Tienen van de Hertog van Brabant. Kanunnik bij St. Germanus Tienen en St. Gorgonius Hoegaarden (1362);
- Arnold de Nederhem, mansionarius te Hoegaarden van de Hertog van Brabant (1362);
- Jan van Neerhem, cijnsheer in 1498;
- Syger van Nerim, 1517;
- Jan van Nerim, cijnsheer van de Bisschop, deed verheffing van 't Hoff tot Neerhem (1582);
- Joannes Van Nerem, kapelmeester te Hoegaarden (1636).

de Heerlijkheid Scora

De Heerlijkheid van Schoor, met kasteel, kapel, molen en hoeve, bezat haar eigen Schepenbank en behoorde toe aan de Ridders van Schoor, Grootmeester van de Schuttersgilde van St. Sebastianus.

Van dit leenhof hingen ook de Roostmolen en de Moutmolen (Tienen) af.

De bekende heren van Schoor zijn:

- Otto de Score (1249);
- Balduinus de Score (1268);
- Ridder Abraham de Score en zijn zoon Otto (1290);
- Balduinus de Score en zijn zoon Ingelbram, geestelijke (1302);
- Wilhelmus de Score, kapelaan te Tienen (1314);
- Abraham de Score, wapendrager (1340) en zijn vrouw N. Lancfoet;
- Ingelbram de Score (1341);
- Ridder Franco de Kersbeke (1361);
- Arnoldus (1370) en Abraham (1385), beide zonen van de wapendrager Abraham de Score;
- Jacquenon de la Score (1427);
- Arnold de la Score (1452), zoon van vorige;
- Jacquemin, zoon van Arnold (1472) en zijn broeder Joannes;
- Arnold, zoon van Johannes en neef van Jacquemin (1484). Was gehuwd met Martine van Raens (Ranst), die in 1507 weduwe was en verheffing deed van het leengoed.

Rond 1510 verdween de adellijke familie van Schoor uit de streek.

Alsdan ging het leen en het Grootmeesterschap van de Schuttersgilde over op de familie Fontigny en vervolgens op het geslacht de Beeckman, die eveneens de naam "Schoor" droegen.

Van hen zijn bekend:

- Jonker Guiliam Fontigny, heer van Schoor en zijn zoon (rond 1698);
- Guillaume Bernard de Beeckman de Schoor, burgemeester van Mechelen (1765);
- Ferdinand-Charles de Beeckman de Schoor, Schepen van Leuven (1778) en zoon van vorige.

SINT SERVASIUS VLIJNDIENKAPEL HOEGHARDEN

't Hoff van Steine

e Rommersom stond vroeger een stenen burcht (een versterkte woonst in steen), 't Hoff van Steine genaamd, toebehorend aan 't Hoff van het Sint-Servaaskapittel van Vlijtingen bij Maastricht en daarom ook Sinter-Vaeshof betiteld (XIIe).

Dit leengoed had ook een bidplaats (St. Servaeskapel) en zijn molen, "Molen van Steenberghe" genaamd (later Grote Molen), gelegen aan de Getebrug te Hoegaarden. Aan deze molen paalde een "paenhuys" (brouwerij) en verschillende bunders land.

Dit alles noemde zich 't Hoff van Steine, maar het molencomplex (met brouwerij en gronden), werd vrij spoedig een zelfstandig cijnsgoed (onderleen), in 't bezit van het Feodaal Hof der Abdij van "Bonne Esperance", maar in 1249 op naam van de Luikse Bisschop.

In 1328 stond Ridder Gerardus de Cuckelberghe (gehuwd met Gravin Isebeau van Heverlee) het onderleen af aan rentmeester Ingelbramus de Nederheem, die er de nieuwe cijnsouder van werd.

Nochtans maakte de weduwe van Gerardus de Cuckelberghe op 25 november 1346, al haar cijns- en erfgoederen onder Hoegaarden over aan de Abdij van Park te Heverlee.

Op 7 december van datzelfde jaar kwam ook het molencomplex aan de beurt, maar het zou duren tot in 1422, alvorens de Abdij van Park er volledig en definitief meester van werd.

In 1650 gaf de Abdij de molen met paenhuys en gronden in leen uit aan "Eerzame" Willem Nijs (gehuwd met Barbara Bormans) uit Rommersom.

Later werd Sieur Pascal Dumoulin er de cijnsouder van en na zijn dood diens weduwe.

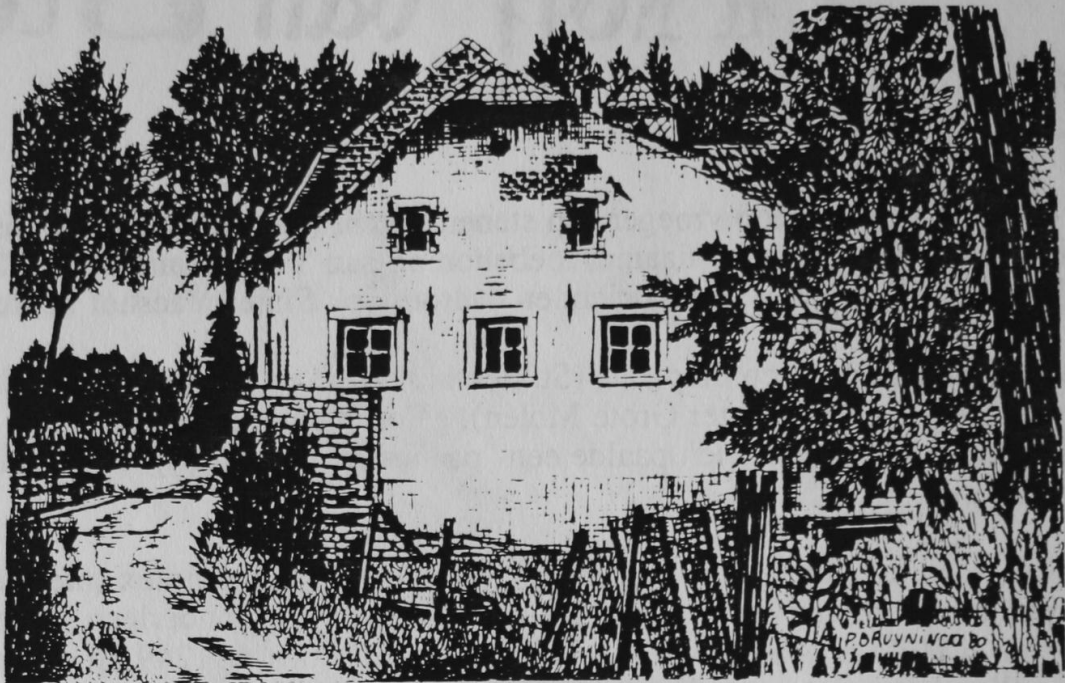
Op 14 januari 1794 sloot Bernard de Hennin (gehuwd met Françoise Van Nerum) een cijnsvereenkomst af met de Abdij van Park, voor een periode van negen jaren.

Op 1 Pluiose VI (20 januari 1798) werd het leen (molen, brouwerij en 7 bunders grond en weiden), als zwart goed opgekocht door Honoré Dominique d'Astier, heer van Lummen, voor 926.000 Franse ponden.

Het eigenlijke Hoff van Steine (burcht met bidplaats en aanpalende gronden) op zijn beurt, werd op 25 mei 1342 door Jan van Molenarcken, toenmalige Deken van het St. Servaaskapittel, afgestaan aan Ridder Gozewijn van Goitsenhoven.

Op 25 februari 1346 ging het leen over op Wouter II van Golart (Goularden), oudste zoon van Wouter I van Golart en van Goedele van Goitsenhoven (tante van Gorewijn).

Later kwam deze heerlijkheid in handen van de Abdij van Heylisse.

HOEGAARDEN " ARENDSMOLEN - OVERLAAR.

HOEGAARDEN " SINT LAMBERTUS - OVERLAAR.

Het leen dat een mansusgoed was, bevatte een kasteel (maison forte), een molen (Arendsmolen, later kleine molen genaamd) en een kerkje toegewijd aan het St. Martinuskapittel te Luik, die er een Schepenbank instelde.

In 1222 werd het leen toevertrouwd aan Ridder Gilla, doch hij mocht de tienden van de kerk niet optrekken.

De latere bezitter van het Hof van Overlaar was Ridder Gorewijn van Goitsenhoven, heer van 't Hoff van Steine, die op 15 februari 1346 zijn testament maakte.

Hij liet zijn goederen aan de twee zonen van zijn vaderlijke tante, Goedele van Goitsenhoven, gehuwd met Wouter I van Golart (Goelarden).

De oudste zoon Wouter II erfde al de bezittingen en was gehuwd met een dochter van Simon, heer van Herbais.

Hij deed op 26 oktober 1356 verheffing van het leen. Na hem kwam zijn vader Wouter III (gehuwd met Aleydis van Mulken).

Na hun dood werd het Hof van Overlaar bij testament verkocht aan Jan Van den Creeft, Schepen van Maastricht.

Zijn zoon Mathys vander Creeft, Kanunnik te Borgloon, stond de tocht van het erfgoed af aan Walterus van Donghelberghe, Proost en Kanunnik te Lier.

Zo deed later op 21 mei 1406 ook zijn broeder Godevaart vanden Creeft.

Na het overlijden van Walterus van Donghelberghe, ging het Hof van Overlaar over op zijn bloedverwant Jan van Dongelberge.

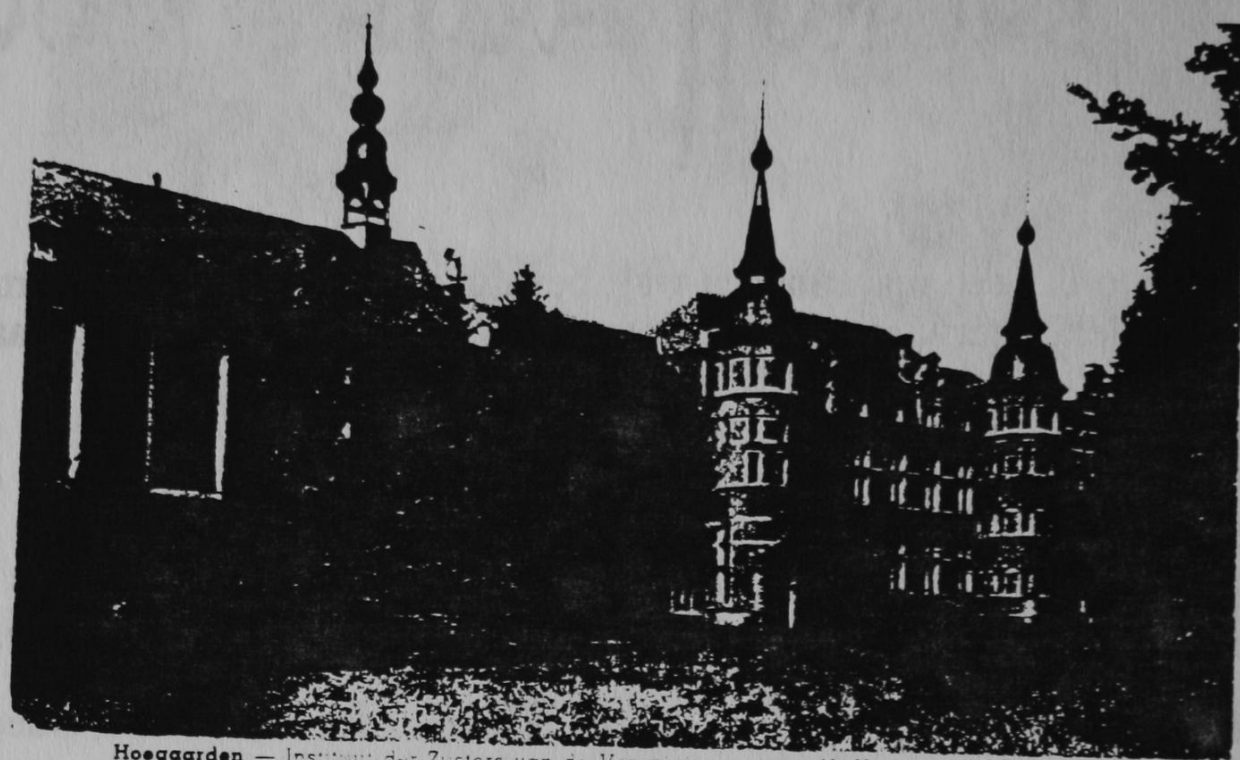
Deze verpandde het wegens schulden, aan Nicolaes van den Werve uit Antwerpen.

Op 1 februari 1439 werd het pand afgelost door Jonker Werner de Longchamps (van Langeveldt).

Na diens dood rond 1445 schonk zijn vrouw, Catharina van Mosmaele, het aan de Paters Beggaarden (20 augustus 1455), die er hun klooster (Mariadal) inrichtten.

Deze Paters kwamen ook in december 1476 in 't bezit van de Arendsmolen, die door een edelman van Nassau, Hertog Willem van Gulluk, Graaf van Ravensberg, heer van Heinsberg, Leeuwenberg, Diest, Zichem en Hoeleden, was verworven.

Zij bleven de eigenaars tot aan de Franse tijd.

Hoegaarden — Instituut der Zusters van de Vereniging met het H. Hart — Normaal school.

't hof van Bullecom

Deze heerlijkheid maakte een voornaam leen uit en bestond uit een kasteel, een hoeve, twee molens, 14 bunders weide, een vijver van een halve bunder en een 20-tal bunders land- en bosgrond, alles gelegen te Groot-Overlaar, weerszijde de Gete en palend aan Tienen. De twee molens waren:

- de molen van Bullecom, ook Bisschopsmolen genaamd en gedurende lange tijd in cijs gehouden door de voorzaten van de latere familie Van Autgaerden.
Hiervan zijn bekend:

- Arnoldus de Bullecom, Schepen van Hoegaarden (1299)
- Arnoldus de Bullecom de Outegaerden (1366)
- Balduinus de Outhugardis (1370)
- Henricus (genaamd Billen) de Outhugarden (1385)
- Goudin de Outhugarden (1410)

De molen van Bullecom verdween in de 15de eeuw.

- de molen van Lede, wat verder gelegen in de richting van 't Spanuit. Hij nam de naam van de verdwenen molen van Bullekom over en komt voor op een bewaard gebleven figuratief plan in 1761 opgemaakt door de Gezworene-Landmeter Charlot uit Geldenaken.

In 1554 werd hij in cijs gegeven aan Meester Filips de Lange de Willenbergh en in 1631 aan Thomas Doutremont, voorvader van het geslacht Dotremont.

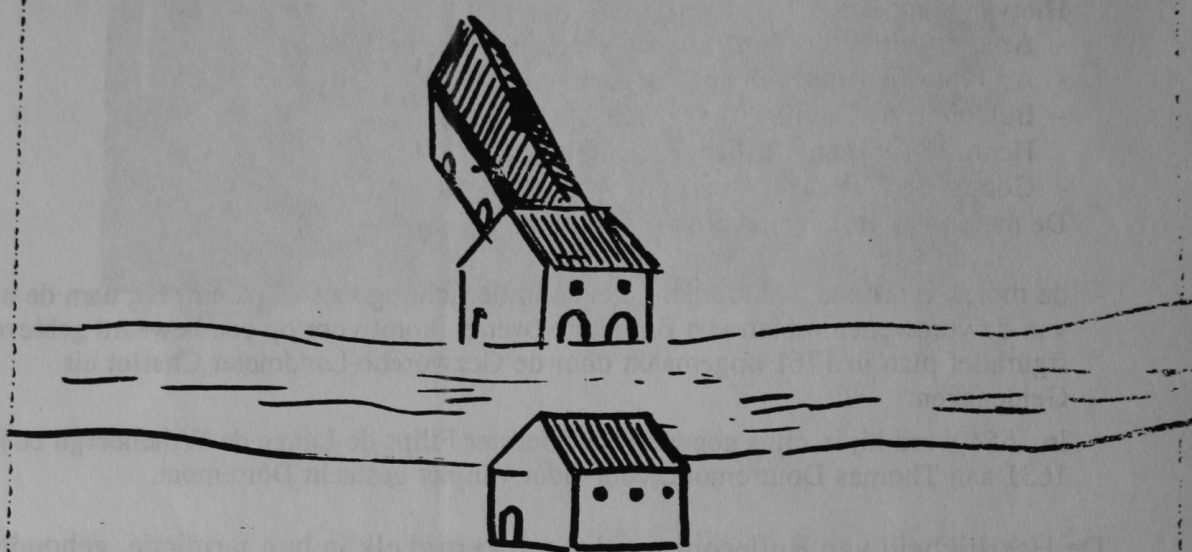
De Heerlijkheid van Bullecom werd tegelijkertijd elk in hun juridictie, gehouden door de Ridders van Bullecom waarvan Goort de laatste was (1535-1569) en de heren van Lede, eveneens Ridders, die in de 13e eeuw leefden.

Van deze laatsten zijn bekend:

- Ridder Arnold le Blond de Hutten (Houtem?), heer van Lede;
- Jan van Lede (zoon van Boudewijn de Hutten);
- Guillaume van Lede (zoon van Jan);
- Gerard van Lede (broeder van Jan);
- Gerard, Guillaume, Jean en Iwain (zonen van Gerard), die het aan de stok kregen met de Bisschop van Luik, hun leenheer, betreffende het opstrijken van tienden van de St. Lambertuskerk van Overlaar en hiervoor geëxcommuniceerd werden.

Na de Ridders van Lede, ging de Heerlijkheid achtereenvolgens over op de aanverwante geslachten Bisdomme, 't Shertogen en Brandenborch.

Op 16 juni 1608 kwam Messire Jan II van Rijckel in 't bezit van de ganse heerlijkheid van Bullecom. Hij was de zoon van Jan I van Rijckel en Anna van Malbroucht van Holland, die te Walshoutem woonden en trouwde met Dorothée van Bueren, dochter van Adam van Bueren en Maria van Oostenrijk.

De Golen van Bellihom
volgens figuratieve kaart, opgemaakt in april 1762
door de gezworene Landmeter Charlot uit Jo-
doigne, op aanvraag van Sieur Serray
Dwaerts, notaris en griffier te Hoegaarden.

Deze laatste was een onwettige dochter van Joris van Oostenrijk, Bisschop van Luik en Graaf van Looz, die op zijn beurt een bastaard was van Maximiliaan I van Oostenrijk uit het huis van Habsburg en Maria van Bourgondië.

Na Jan II van Rijckel werd zijn zoon Jan III, de Heer van Bullecom. Hij huwde met Anne Marguerite van Ellfven.

Hij was de broeder van:

- Marguerite Louise °1595 en X met Filips van Bronckhorst, Graaf van Gronsveld en Baron van Battenburg.
- Magdalena, in huwelijk met Messire van Bade van Goulach, Kolonel in Spaanse dienst.
- Anne, Antoinette, Abdis te Oriente (Rummen) °1587/+1653 ter opvolging van haar nicht Marie Anne Berwouts (+1643) en waar ook haar oud-tante Margareta van Oostenrijk, Abdis was geweest en intiemen betrekkingen had met Willem Noël, Abt van Aulne.

Na Jan III van Rijckel erfde zijn zoon Jan IV Joris van Rijckel de heerlijkheid. Hij was in eerste echt geweest met Marie Catherine van Blanckaert en nadien met Marie Natherine van Billant.

Uit het eerste huwelijk sproot Anne Marie van Rijckel die trouwde met haar bloedverwant Paul Frans van Rijckel, heer van Oorbeek.

Het waren deze die in 1690 hun deel uit de heerlijkheid verkochten aan Messire Lambert II Joseph de Pas de Wonck, Meier van Hoegaarden en getrouwd met Jeanne Dumont.

Hij was de zoon van Lambert I de Pas de Wonck, eveneens Hoofdmeier van Hoegaarden en Luitenant-Baljuw van Hoegaarden, Bevekom en Tourinnes en van Christine Marix.

Lambert II de Pas kocht ook voor 185 patacons en 100 dukaten, de rechten af op het deel van Brandenborch, hetzij 9 bunders land en weidegrond, dat enkele jaren voordien was verworven door Laurent Bormans, Hoofdofficier van de Luikse Bisschop te Hoei.

Borman had dit deel bekomen van Jeanne-Antoinette van Bade, dochter van Messire Willem van Bade en Magdalena van Rijckel, uit het deel van haar moeder en voortkomend van Messire Jan II van Rijckel.

Zodoende werd Messire de Pas, de nieuwe heer van Bullecom. Doch in 1691 eiste Otto Peter van Bronckhorst von Battenburg (°1624 zoon van Filips von Bronckhorst, Gronsveld en Battenburg en Marguerite Louise van Rijckel), het goed van Brandenborch terug op, hetgeen hem werd toegestaan tegen de som van 600 gulden.

Deze Otto Peter was de broeder van Jean Joseph die op 1 november 1647, een moord pleegde op de genaamde Huysman en ook van Jean Philippe Dieudonné, die op 30 maart 1669, Robert Heeren uit Montenaken door een schot in de rug afmaakte en naar zijn zuster Sibille Madeleine vluchtte die in de Paets aan de Rijn woonde.

Messire Lambert de Pas, Heer van Bullecom, had de volgende kinderen:

- Lambert III, °1655 X1689 met Anne Marie Françoise du Mont de Buré, van wie Anne Egide Joseph °1692 X1716 met een zoon uit het geslacht Hèmeide
- Ambroise, °1656/+1712
- Marie Thérèse, °1660/+1732
- Paul, °1662/+1694
- Guillaume, °1665/+1732 X met Jacqueline de Latmirant
- Henri, °1667/+1676
- Angèle Joseph, gehuwd met Messire Jean de la Mède uit Namen, Heer van Jennevaux, van wie:
 - Paul Henri Joseph, Luitenant in het Regiment van Prins Karel van Loreine;
 - Anne Marie Josephe
- Charlotte °1673/+1724 X met Philippe Gentil uit Hoegaarden van wie:
 - Henri Philibert °1713/+1739 X Elisabeth du Moulin
 - Marie Anne Catherine °1716 X in 1742 met Jacques Dotremont uit Hoegaarden, een afstamming van Thomas Doutremont, cijnshouder van de molen van Bullecom in 1631.

Een dochter van het echtpaar Dotremont-Gentil, met name Isabelle, huwde in 1771 met Henri Bonjean uit Hoegaarden en hertrouwde in 1782 met Henri Gilis.

Anne Catherine Bonjean °1773, dochter van Henri Bonjean en Isabelle Dotremont, trouwde in 1796 met Jean Bapt. Saelmaeckers uit Hoegaarden.

Alle nakomelingen van deze families kunnen zich roemen, tussen hun voorouders de Heer van Bullecom te hebben gehad.

In het jaar 1732 verkocht de familie de la Mède de Jennevaux, 8 bunders van de heerlijkheid aan de Abdij van Park en in 1743 ook een deel van 't Kasteel aan het College van Leuven.

Bij de komst der Fransen werd alles aangeslagen en verbeurd verklaard.

ANDERE LENEN

Om te besluiten vermelden wij nog 't Cijnshof van Elst, genaamd 't Hoff ten Berghe, dat afhing van de Abdij van St. Laurentius te Luik (1614) en 't Hof van Molenbais, dat in 't bezit was van de Proost van het Hoegaardse Kapittel.

HET MIRAKEL VAN 2000

Mirakels zijn zeldzame verschijnselen die het menselijk denken te boven gaan, buitengewone gebeurtenissen die niemand verwacht. Er bestaan hemelse mirakels en ook wereldlijke. Het is aan deze laatste soort dat Hoegaarden rijp is.

Ziehier enkele voorbeelden van die wonderbare voorvallen:

- Wie had kunnen denken, dat het eerste brouwsel van Pierre CELIS aanleiding zou geven tot de verrijzenis van een Brouwerij met wereldfaam?
- Wie had durven voorzien dat Hoegaarden de eer zou genoten hebben, ooit een millenium te kunnen vieren?
- Wie had kunnen voorspellen dat er te Hoegaarden een museum zou opgericht worden en reeds 25 jaar stand houdt?
- Wie zou ooit verwacht hebben, dat een Amerikaans soldaat te Houtem een gedenksteen zou krijgen en dat er aan de verlaten molen van Overlaar een huldeplaat zou komen voor gesneuvelde Belgische soldaten in 1914?
- Wie kon denken dat de Struysvogelsteen, terug op zijn vroegere plaats zou verschijnen?

En zo kunnen we nog verder gaan, maar deze enkele gebeurtenissen zijn voldoende, om aan wereldlijke mirakels te geloven.

Vermits Hoegaarden rijp is aan "mirakels", heeft het museum zich tot een Hollandse helderziende vrouw gericht, die te Gent verblijft en bekend staat voor haar verbluffende voorspellingen.

Alvorens tot de zaak over te gaan, gaf zij spontaan het juiste openingsjaar van het museum op en het aantal bestuursleden en het geboortjaar van de voorzitter.

En toen kwam het gewichtig ogenblik.

Zij onthulde haar glazen bol, waarin na een tijdje het panorama van een dorp verscheen met bovenop het cijfer "2000".

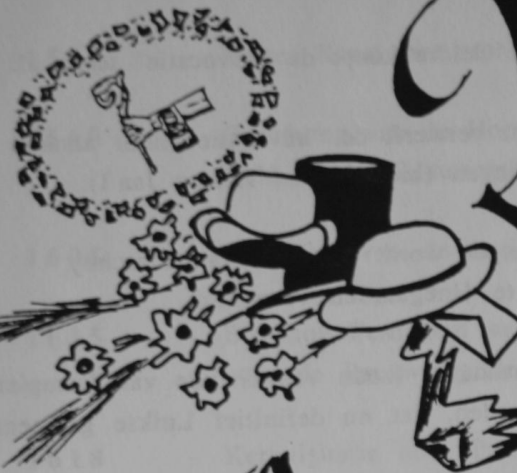
Een helder licht verscheen boven het dorp, dat zich omvormde in de kleuren van de regenboog. Dit betekende dat er in 't jaar 2000 een grote gebeurtenis in dat dorp zou plaatsgrijpen en de mensen met verbazing slaan.

Daarop nam zij een kaart en haar pendel, die na heen en weer gewieg, boven Hoegaarden bleef hangen. Het dorp dat ik in de bol zie, zei ze, is Hoegaarden.

Nadien legde zij de kaarten en dezelfde voorspellingen kwamen hier ook te voorschijn, op dat ogenblik sprong haar zwarte kat op de kast. Dadelijk onthulde de helderzienster terug haar glazen bol, waarin opnieuw het panorama verscheen, belicht door een heldere ster die langzaam uitdoofde. "Dat is de bevestiging van mijn voorspelling" besloot zij.

Toen er aangedrongen werd om juist te weten wat er in 2000 zou gebeuren, antwoordde de vrouw: "Het is te vroeg, kom mij terug bezoeken na de zevende volle maan, misschien zal de bol dan duidelijker zijn".

Zo geschiedde in de kamer van de helderzienster op 25 juni 1990.
Wij houden U verder op de hoogte.

Wylpalen uit de Hoegaardse Ceuwenkalender

- 980 - Stichting van het Hoegaards Kapittel door Gravin Alpaïdis.
- 981 - Gravin Alpaïdis verlaat Hoegaarden voor Waulsort.
- 987 - Overdracht van het Graafschap Brunengeruz aan de Luikse Bisschop Notker.
- 1013 - Veldslag te Hoegaarden tussen Bisschop Balderie II en Graaf Lambert van Leuven. Hoegaarden komt onder Lambert.
- 1099 - Bisschop Otbert koopt Hoegaarden terug en geeft het in leen aan Graaf Albert III van Namen, die het verkwanselt aan zijn schoonzoon Godfried I van Leuven.
- 1115 - Hoegaarden gaat terug naar Luik onder Otbert.
- 1184 - Bisschop Rudolf van Zaringen verpand Hoegaarden aan Hertog Godfried III van Leuven, die het in leen geeft aan Godfried van Perwez.
- 1213 - Slag van Steppes. Hoegaarden viert de overwinning van de Bisschop Hugo van Pierrepont op Hertog I van Brabant.

- 1248 - Bisschop Hendrik III van Geldre koopt de "advocatie" terug af.
- 1280 - Hertog Jan I van Brabant verwerft de "advocatie" door afstand van Bisschop Jan IV van Edingen (broeder van Hertog Jan I).
- 1281 - Bisschop Jan IV van Edingen wordt op bevel van Bisschop Hendrik III van Geldre te Hoegaarden vermoord.
- 1288 - Bisschop Jan IV van Vlaanderen (zoon van Gwijde van Dampierre) verwerft opnieuw Hoegaarden, dat nu definitief Luikse gemeente wordt.
- 1289 - Hoegaarden krijgt zijn Keure door Jan IV van Vlaanderen.
- 1290 - Deze Bisschop schenkt een gemeentezegel aan Hoegaarden.
- 1291 - Jan IV van Vlaanderen roept Hoegaarden tot Vrijheid uit.
- 1347 - In de slag van Frauval (bij Thourinnes le Château) strijden de Hoegaardiërs aan de zijde van Hertog Jan III van Brabant.
- 1348 - Oprichting van het Kapittel van Hoksem.
- 1360 - Belegering van Stockem, waar de Hoegaardiërs achter de Bisschop Engelbert van de Mark staan.
- 1387 - De Hoegaardiërs strijden in de rangen van Bisschop Arnold van Hoorn te Chastel de Heileke en voegen zich de volgende dag, bij de slag van Grave, achter Lodewijk van Male.
- 1410 - Enkwest van Jan Zonder Vrees.
- 1455 - Stichting van het Beggaardenklooster.
- 1476 - De Beggaarden nemen bezit van hun klooster.
- 1507 - De Hoegaardiërs vechten te Tienen tegen de troepen van de Franse Koning Louis XII.

- 1551 - Keizer Karel laat rechten wedervaren voor de Hoegaardse bieruitvoer.
- 1560 - Oprichting van de Hoegaardse Brouwersgilde onder de benaming "Die Guld vanden Moutstock ende Stuyckwam tot Hougaerde".
- 1605 - Instorting van de kerktoren.
- 1615 - Bisschop Ferdinand van Beieren kondigt een beschermingswet af voor de Brouwersgilde.
- 1618 - Kerkvisitatie door Pauselijk Nuntius Antonius Albergati.
- 1631 - 't Apostelengenootschap hernieuwt zijn statuten.
- 1632 - Spaanse troepen van Graaf Jan van Nassau en Generaal Luc Caïro logeren te Hoegaarden.
 - Het Kapittelhuis (pastorael huys) brandt af.
- 1635 - Verwoesting van het klooster.
- 1636 - Duitse troepen onder Jan de Weert vertoeven te Hoegaarden.
 - 't Nieuwhuys brandt af.
- 1649 - Moord op een jonge officier van Karel van Loreinen.
- 1653 - Karel van Loreinen verblijft te Hoegaarden.
- 1673 - Koning Louis XIV kampeert op de Bley.
 - Hertog van Holstein legerd met 8 regimenten voetvolk en 1 regiment dragonders in het dorp.
- 1674 - Spaanse en Hollandse troepen vertoeven te Hoegaarden.
- 1676 - Spaanse troepen plunderen het dorp, het volk vlucht naar Tienen.
 - De epidemie van "den Rooden Lope" (roye melisoen) doodt 300 personen.

- 1677 - 13 Hollandse regimenten met Generaal Wetteman kamperen te Hoegaarden.
- 1678 - Franse troepen waaronder 4 compagnies paardenvolk onder Prins de Vaudemont legeren in het dorp.
- 1679 - Franse grenadiers verschijnen te Hoegaarden, gevolgd van Hollandse troepen die de kerk en het dorp plunderen. De inwoners vluchten opnieuw naar Tienen.
- 1682 - Attentaat op het klooster.
- 1692 - Vreemde legers vallen Hoegaarden binnen. Het volk vlucht terug naar Tienen.
- 1724 - Brand op de Plaats en in de Walenstraat.
- 1741 - Oprichting van de Confrerie der V Geslachten met toelating van Prinsbisschop Louis van Berg.
- 1745 - De V Geslachten kondigen een "Protectiewet" af over het genootschap der XII Apostelen, met toelating van Bisschop Theodore van Beieren.
- 1749 - Dorpsruzie omwille van de Molenweg (Pastorijstraat).
- 1754 - Aanvang van de wederopbouw der nieuwe kerk.
- 1759 - Wijding van de nieuwe kerk.
- 1767 - Inhuldiging van de Kloosterkapel St. Rochus.
- 1771 - Aanleg van de nieuwe steenweg naar Tienen.
- 1789 - Volksoproer en onttroning der Regentie.
- 1794 - Franse bezetting. Aanvang van het Schrikbewind.

- 1796
 - 't Nieuwhuys wordt "Mairie".
 - Ontstaan van de Conspiratie, tegen de Franse overheid.
- 1797
 - Uitdrijving der Paters uit het Klooster.
 - Doorhakking van de Vrijheidsboom.
- 1798
 - Uitbreken van de Boerenkrijg.
- 1804
 - Einde van de Besloten Tijd te Hoegaarden.
- 1805
 - Heropleving van de V Geslachten.
- 1806
 - Herinstelling van de Palmprocessie.
- 1814
 - Kozakken te Hoegaarden. Aanvang van het Hollands Bewind.
- 1818
 - Inhuldiging van de waterpomp.
- 1820
 - Inbezitname van het Klooster door de Zusters van het H. Hart.
- 1830
 - Oprichting van de Burgerwacht.
 - Aanvang der werken voor de bouw van het nieuw gemeentehuis.
 - Uitbreken van de Belgische Omwenteling.
 - Hollandse troepen onder Generaal Cort-Heyligers trekken door Hoegaarden.
- 1831
 - Belgische Onafhankelijkheid. Bewind der Patriotten.
- 1834
 - Inhuldiging van het nieuw gemeentehuis.
- 1861-1862
 - Stichting van de Melomanen.
- 1865
 - Oprichting van de eerste suikerfabriek "Dumont & Cie".
 - Afbranding van de oude molen van Schoor.
- 1870
 - Ontbinding van de Confrerie der V Geslachten.
 - Belgische troepen te Hoegaarden.

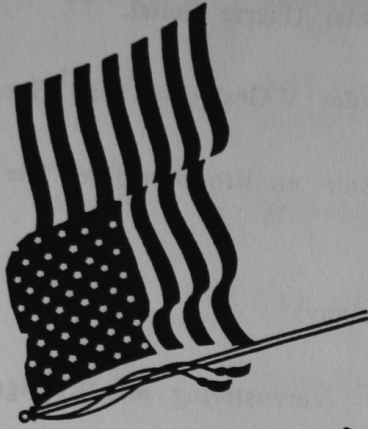
- 1872 - Ontbinding van de Hoegaardse Brouwersgilde.
- 1873 - Splitsing van de Harmonie der Melomanen.
- Strijd tussen "Wit" en "Zwart".
- 1877 - Oprichting van de "Grand-Pont" Suikerfabriek te Altenaken.
- 1882 - Bost wordt van Hoegaarden afgescheiden.
- 1883 - Testamentaire stichting van Rusthuis en Wezenhuis.
- 1886 - Inhuldiging van de gemeenteschool.
- Oprichting van een tweede suikerfabriek "La Ghète".
- 1914 - Slag aan de Gete (doden en gijzelaars). Duitse bezetting.
- 1916 - Engelse vlieger valt te Hoegaarden en wordt verborgen.
- 1917 - Sabotage van de spoorlijn te Hoegaarden.
- 1918 - Aftocht der Duitsers, wapenstilstand. Vaderlandse plechtigheden.
- 1919 - Patriottische stoet.
- 1930 - Eeuwfeeststoet.
- 1940 - Slag aan de Gete (doden en ontploffing van de brug).
- Duitse bezetting.
- 1944 - Aanhoudingen in het dorp. Hoegaarden door de Amerikanen bevrijd.
- 1951 - Herstel der kerk en wijding van nieuwe klokken.
- 1957 - Laatste Hoegaard-brouwer (Louis Tomsin) sluit zijn deuren.
- 1961 - Heroprichting van de Gulden Lelie.
- 1962 - Uitgang van de Bessemansstoet (Eeuweling).

- 1965
 - Opening van 't Nieuwhuys-museum.
 - Wedergeboorte van het Hoegaards bier (Pierre Celis).
- 1970
 - Wederoprichting van de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden.
- 1972
 - Heroprichting van de Hoegaardse Bier- en Brouwersgilde "Die Edele Orde vanden Moutstock".
- 1980
 - Moord op Paul Bail uit het Kapittelhuys.
- 1980-1981
 - Millenniumviering te Hoegaarden - Verzustering met Rumigny en Millenniumstoet.
 - Optreden van de Muziekkapel van de Zeemacht.
- 1985
 - Brand in de Brouwerij Celis. Aanvang Brouwerij "De Kluis".
- 1989
 - Inhuldiging van Parramore-gedenksteen te Houtem.
- 1990
 - Onthulling van herinneringsplaat "Geteslag" aan de molen te Overlaar.
 - Viering 25 jaar Museum te Hoegaarden.
 - Eerste steenlegging van het Struysvogel-monument.
 - Hoegaarden opent zijn Biermuseum in 't Nieuwhuys.
 - 't Nieuwhuys-museum huldigt de Koning.
- 1991
 - Optreden van de Muziekkapel der Gidsen.

N.B. - Deze lijst is noodzakelijk niet volledig en vatbaar voor aanvullingen.

THE FLAG OF THE UNITED STATES OF AMERICA

This is to certify that the accompanying flag was flown
over the United States Capitol on December 1, 1989,
at the request of the Honorable Andy Ireland,
Member of Congress.

This flag was flown for SSgt. G. F. Parramore, III.

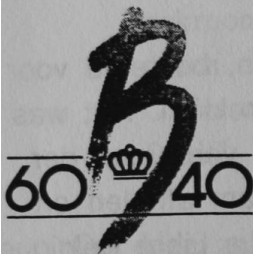
George M. White
George M. White, FAIA
Architect of the Capitol

VLAGGEN VOOR HET MUSEUM

Gezien het Nieuwhuys-museum zich dadelijk ten dienste stelde voor de viering van de Koningsfeesten, bekwam de instelling officieel de "Koning Boudewijn Jubileum Vlag" dewelke bij elke aktiviteit in het kader van de Koningsfeesten, aan de gevel van 't Nieuwhuys zal wapperen.

Anderzijds kreef het Museum ook de vlag van de Verenigde Staten van Amerika, die op 1 december 1989 over het "U.S. Capitol" te Washington wapperde voor SSgt G.F. Parramore III (de vliegenier die op 1 december 1943 te Houtem bij Hoegaarden is gevallen - zie Alpaidis n° 94).

Deze vlag (met getuigschrift) zal worden gevoegd bij de Parramore-stand in 't Nieuwhuys-museum.

VIERING IN 1990-91 VAN DE 60ste VERJAARDAG VAN Z.M. DE KONING
EN VAN DE 40ste VERJAARDAG VAN ZIJN KONINGSCHAP

De vzw "Koningsfeesten 1990-1991" heeft het genoegen
u een vlag aan te bieden die speciaal voor de jubileumfeesten werd ontworpen en die het officiële logo
van deze feesten draagt.

DE "CACHETTES" VAN 'T NIEUWHUYS

Niet alleen tijdens het Franse schrikbewind bestonden er in 't Nieuwhuys te Hoegaarden, een paar geheime bergplaatsen onder vorm van keldernissen, waar dokumenten werden verborgen die niet in Franse handen mochten vallen maar ook tijdens WO I en II had het Nieuwhuys twee cachettes, waar papieren staken die door de Duitsers niet mochten gevonden worden.

1. De "grote cachette" bevond zich tussen de vloer van het trapkamertje en de zoldering van de kelder. Bij het afdalen van de keldertrap treft men rechts een deur aan, die toegang geeft tot een stapelruimte, gebouwd onder de trap van het woonhuis.
De 10de plank van de houten vloer kon worden opgelicht en daaronder, tussen de vloer en de stenen kelderzoldering, bevond zich een cachette.
2. De "kleine cachette" bestond uit een muurnis op de eerste verdieping (tentoonstellingszaal). Vanaf de onderste trede van de zoldertrap diende men 6 gewone wandelstappen te doen in de richting van de straat. Dan in de binnenmuur rechts, telde men de 6de steen van boven en de 6de van links (kant voorgevel). Daar was een onzichtbaar loshangende rode baksteen, die diende uitgenomen te worden en toegang gaf tot een kleine muurnis.

Tijdens WO I werden in beide "cachettes" brieven verborgen, bestemd voor soldaten aan de Ijzer, die langs Holland naar het front vertrokken. Het was de toenmalige bewoner Hubert Van Nerum, die zich met het verbergen der brieven gelastte, wijl een man uit Namen ze regelmatig kwam afhalen en verder bracht. Ook èksemplaren van het verboden dagblad "La Libre Belgique" werden in de "cachettes" verborgen.

In WO II waren het vooral dienstdokumenten, sluikpers en spionnagerapporten van een Inlichtingsdienst voor Londen, die er verborgen lagen, er geplaatst door Julien Van Nerum (zoon van Hubert) alvorens naar de kommandopost van de sektor te worden overgebracht.

Bij de laatste kelderrestauratie van augustus 1990, kwam de grote cachette bloot en werd zodanig aangepast dat ze nu goed zichtbaar is voor de bezoekers van het historisch gebouw.

De kleine cachette werd dichtgemetst, doch de fameuse baksteen, die als sluitstuk diende voor de bergplaats, werd met een kruis gemerkt.

HET STEENDRUK-BLAZOEN VAN HOEGAARDEN

Rond 1930 liet de brouwerij Lories bij de glazuurfabriek "S.A. Emaillerie Belge" gesticht 1923, te Molenbeek (bij Brussel), een steendruk maken met het wapenschild van Hoegaarden.

Het moest dienen voor haar internationale publiciteit (glazuren schotels, platen, enz.) en de deelname aan de grote binnen- en buitenlandse tentoonstellingen te Antwerpen (1934), Brussel (1935), Praag (1938), Luik (1939) en Londen (1939).

De lithografie bestond uit een Franse witte zandsteen van 36 x 24 cm., waarop in glazuur volgend blazoen stond.

"Een rond schild met bisschopsstaf, gedragen door een rechterarm met manipel bekleed.

Boven het schild temidden van wapperende helmdoeken, twee naast elkaar geplaatste hoefijzers, waarin een degentje in lelievorm en boven dit alles een gaande gekroonde leeuw.

Het schild wordt gehouden langs de rechterzijde door een klimmende gekroonde leeuw en langs de linkerzijde door een op zijn achterste poten staande eenhoorn met gekroonde hals.

Onderaan het schild, een spreukband met het devies Mon Dieu et Mon Droit".

Op deze zelfde steen bevindt zich bovendien de brandschildering voor reclame-stunt van het oude Original Hougards Stoutbier uit de voormalige brouwerij Lories.

Wanneer deze laatste haar deuren sloot, werd de lithografische kunststeen, die door de Emaillerie werd bewaard, als aandenken in één van haar muren te Molenbeek, Verheydenstraat 5, ingemetseld.

Het is daar, dat hij begin 1990 ontdekt werd door de Heer Eric Halfants (stammend uit de V Geslachten, tak Servaes Sweerts).

Hij dacht onmiddellijk aan Hoegaarden, kreeg de steendruk los van de huidige directeur de Heer Petit en schonk hem aan 't Nieuwhuys-museum van Hoegaarden (Gildehuis der V Geslachten).

Wij zijn de Heren Halfants en Petit hiervoor ten zeerste erkentelijk.

Om nu niet te verzeilen in de heraldische symboliek, willen wij deze korte bijdrage toch besluiten met de betekenis der figuren die op het blazoen voorkomen:

- bisschopsstaf met rechterarm en manipel = het wapen van Hoegaarden.
- de leeuw = heerschappij, dapperheid en moed. De Hertogen van Brabant (waarin Hoegaarden als enclave lag) voerden een leeuw in hun schild. De leeuw is de Koning der dieren (= bieren).
- de eenhoorn = maagdelijkheid, vijand van de leeuw. Fabeldier en symbool der Luikse Prinsbisschoppen (van wie Hoegaarden afhing) die in vijandschap leefden met Brabant en gedurende 5 eeuwen Hoegaarden in hun macht hielden.
- de hoefijzers = magisch teken dat geluk brengt, het slechte verjaagd en het goede aantrekt (bierkopers).
- de lelievormige degentjes = vrijheid en ridderlijkheid (in het brouwersambacht) wijl de lelievorm wijst op reine en edele gezindheid (in het vervaardigen van de majestueuse dranken).
- het devies "Mon Dieu et Mon Droit" = met de gratie Gods, het brouwersrecht verworven.

CORRIGENDUM (voor Alpaïdis n° 100)

Gelieve onderstaande verbeteringen aan te brengen in uw tijdschrift
"Alpaïdis 100"

Blz. 48 2de lijn: verbeteren als volgt "Geboren te Hoegaarden" enz.
3de lijn: bijvoegen "en Dokter in de Rechten".

Blz. 50 n° 36 - schrijf "MOYEN" in plaats van "MOUEN".

blz. 50 Jaar 1989 bijvoegen "en Lt. Kolonel Buttler, Militair Attaché bij de
Ambassade van de U.S.A. te Brussel.

TOERISME INFO

IN HOEGAARDEN

het biermuseum

In 1990 viert het "NIEUWHUYS-MUSEUM" zijn 25-jarig bestaan. Voor deze gelegenheid, was er besloten het museum uit te breiden met een BIERMUSEUM.

Op 22 september 1990 was het dan zover, onder grote belangstelling heeft het biermuseum zijn intrede gedaan in Hoegaarden. Er is een nieuwe pijler geplaatst in het Hoegaardse toerisme.

Voortaan spreken we van

"HET BIER- EN STREEKMUSEUM 'T NIEUWHUYS'".

Het museum is alle dagen toegankelijk vanaf 11 uur. 's Woensdags gesloten.

Voor groepen is een gids gratis ter beschikking, wel moet er dan op voorhand contact opgenomen worden met 't Nieuwhuys-museum tel. 016/76.62.94.

VIERING 25 JAAR MUSEUM

22 SEPT. 1990

Grootkanselier Etienne Grooten / Foto med.

Voorzitter Van Nerum aan de Lories-stand / Foto med.

Het biermuseum is open

■ HOEGAARDEN

Na 25 jaar werking is het Heemkundig Museum "t Nieuwhuys" aan de Hoegaardse E. Ourystraat omgeschakeld naar een biermuseum. Eigenlijk zouden bezoekers aan Hoegaarden het biermuseum moeten bezoeken, voor ze de brouwerij betreden.

Museumvoorzitter Van Nerum: «Wij beschikken hier nu over een bierzolder, een bierkelder, een bierraadzaal, een biertavern, en een bierterras, met daartussen een tentoonstellingsruimte. Wij zullen ook een bak "Grand Cru" naar de koning opsturen, bij gelegenheid van zijn verjaardag, onmiddellijk na de opening van het biermu-

seum.»

„ Ook stand van matigheidsbond,,

Etienne Grooten, grootkanselier van de Bierorde leidde ons rond in het museum. «Er zijn diverse stands op de bierzolder, meestal over bier, maar ook één van de Matigheidsbond. Rond 1913 stichtte Dr. Smeesters deze bond, omdat er toen te veel bier werd gedronken. Het was inderdaad zo dat er toen te Hoegaarden, voor 10-15 inwoners 1 café was.

De bedoeling van deze bond was de mensen andere animatie te brengen, dan louter caféplezier. Verder wordt er aandacht

besteed aan de genever, aan de biergilde, met kledij van de Edele Orde vanden Moutstock. De opgravingen van bierspotten, de fabricatie van karamellen Cesar om met het bier te drinken, een stand van de brouwerij "de Kluis", van de brouwerij "Celis", met de oude biersoorten Vader Abt en Gravinneke, staan er ook.»

Das niet vergeten

«Natuurlijk is er ook een grote stand met andere vroegere Hoegaardse bieren, in eerste instantie de Das, maar ook de Faro, Dortor, Hirsch, Jeuke, Kluizenaar, Bock, Mars, Dobbele, enz...

Het is ook zo dat er nu meer contact tussen de gemeente en het museum komt. Het museum wordt in de promotie van Hoegaarden betrokken, samen met

de brouwerij, de wandelwegen, en later ook de toontuinen.

„ Rondleidingen zijn video-films geworden,,

Voor de bezoekers wordt het interessant het museum te gaan bekijken, want in de brouwerij worden de rondleidingen thans meer vervangen door video-films. En het gratis bier drinken is daar ook al veel minder »

Het Hoegaardse biermuseum is al dagen open, behalve de woensdag, sluitingsdag. Op aanvraag kunnen bezoekers over een gratis gids beschikken die de rondleidingen verzorgt. — HCH

Hoegaards Biermuseum stuurt de koning een bak Grand Cru

Etienne Grooten zette zich in om het Biermuseum van Hoegaarden allure te geven.

(Foto COL)

HOEGAARDEN — 't Nieuwhuys in Hoegaarden wil met een Biermuseum de vermaardheid van de vroegere en hedendaagse bierbrouwers van het dorp belichten. De opening ervan zal doorringen tot het koninklijk paleis want Boudewijn krijgt van voorzitter Hubert Vannerum een bak Hoegaardse Grand Cru thuis besteld.

Behalve landbouwalaam en heemkundige stukken staan op de zolder van het Nieuwhuys nu ook attributen die Hoegaarden als brouwersdorp van 29 biersoorten in de kijker stelt. Het gaat van bierviltjes, flessen, pinten, vaten, cafespelen, stookketels en reclamepanelen tot matigheidsbonds die men in de tijd van Keizer Karel afleverde omdat in Hoegaarden te veel bier gedronken werd.

Een brok geschiedenis over de biergilden ligt uitgestald. Men kan elke dag, behalve woensdag, vanaf 11 u. gratis in het museum terecht om te bekijken welke rol bier in het volksspele speelde. Vooral sekretaris-schatbewaarder van het museum Etienne Grooten, tevens grootkanselier van de

Hoegaardse Bierorde, ontfermde zich over de uitbouw van het museum en kreeg voor zijn inzet een tinnen schijf.

Schepen van toerisme Frans Huon prijst het initiatief van 't Nieuwhuys omdat Hoegaarden ermee in de kijker komt. Heemkunde draagt volgens hem een steentje bij om het toerisme te bevorderen in Hoegaarden, waar De Kluis nieuw leven in de brouwerij brengt.

Hij vindt het noodzakelijk dat museum en gemeentebestuur nauw samenwerken en dat troeven als brouwerij, het museum, de wandelpaden en de toontuinen moeten worden uitgespeeld om Hoegaarden vermaard te maken. De toontuinen van het park Bail zouden tegen Palmzondag 1991 worden geopend voor 't publiek.

Museumvoorzitter Hubert Vannerum ziet in het uitstellen van de bierattributen een motivering voor bezoekers om dieper in te gaan op de problematiek van het hedendaagse bierbrouwen. Hij noemt de samenwerking met De Kluis geslaagd en vaststelt dat het museum een bierzolder, een bierzaal, een bierterras, een bierkelder taverne en binnenkort ook een bierkelder bevat. (BE)

Volgens het Hoegaards museumbestuur hoort een biermuseum zeker thuis in een gemeente dat van oudsher bekend was voor zijn menigvuldige brouwerijen.

De opening is een bijkomende attractiepool voor de gemeente die nu reeds jaarlijks door duizenden bezoekers wordt bezocht.

Museumvoorzitter Hubert Vannerum wordt bijgetreden door schepen Huon als deze opteert voor een nauwere samenwerking tussen museum- en gemeentebestuur.

De bezoekers die destijds het museum bezochten konden alleen kennis vergaren over heem- en oudheidkunde van het bierdorp. Met de opening van het biermuseum krijgt het museum een nieuwe impuls want de bezoekers kunnen nu ook kennis maken met alles wat betrekking heeft gehad met de ongeveer 30 biersoorten die in Hoegaarden gebrouwen werden.

Als straks ook de toontuinen worden geopend, bezit Hoegaarden volgens schepen van toerisme Frans Huon alles om het bestaande toerisme nog uit te breiden.

Men mag niet vergeten dat naast museumbezoek er ook gelegenheid is om aangename wandelingen te maken en te genieten van het welbekend Hoegaards bier waarvan nu ook Koning Boudewijn zal overtuigd zijn, want Hubert Vannerum heeft ter gelegenheid van zijn 60ste verjaardag van de koning een bak Hoegaardse Grand Cru laten bezorgen.

A.C.

Hoegaardiërs klinken op Boudewijn

't Nieuwhuis, het Hoegaardse streekmuseum krijgt een nieuwe functie en een nieuwe naam. Voortaan heet het «Bier- en streekmuseum». Daarmee wordt een nieuw tijdperk ingeluid.

Gedurende een kwart- eeuw heeft 't Nieuwhuis het dagelijkse leven van onze voorouders getoond, hun gebruiks- voorwerpen, hun werk- tuigen, hun ambachten, gilden en verenigingsle- ven, hun wel en wee. Dat behoorde tot de pe- riode van heemkunde, folklore en oudheidkun- de, waarvan 400.000 be- zoekers genoten. De be- stuurders van het mu- seum vonden dat de tijd nu gekomen is om een nieuw thema aan te pak- ken. Wat kon er in een vermaard biërdorp beter passen dan een didac- tisch biërmuseum met

levende taverne. «De wonderbare opgang van brouwerij de Kluis en onze bloeiende Orde van den Moutstock heb- ben daartoe hun steentje bijgedragen», zegt Vannerum. «Onder de nieuwe benaming van Streek- en biërmu- seum zal 't Nieuwhuis een nieuwe verbintenis aangaan met de tijd en alleen de tijd zal bewij- zen dat de keuze geluk- kig geweest is». Het biërmuseum stelt zich tot doel de vele bezoe-

kers van de brouwerij datgene te tonen wat de brouwerij hen zelf niet kan laten zien. Om deze heuglijke gebeurtenis te vieren werd de opening geplaatst in het kader van de Koningsfeesten en voorzitter Van Nerum verzocht dan ook de ge- nodigden een heildronk uit te brengen op de ge- zondheid van onze Vorst. En onze Koning kan meevieren, want er werd een bak «Grand Cru» aan het paleis af- geleverd.

HIER TIJEN 27/9/90

Hubert Vannerum ver-
klaart het Bier- en
streekmuseum voor
geopend.

teruggave Struysvogelsteen aan de gemeente

VIERING 25 JAAR MUSEUM

Hoegaarden neemt nieuw sportcomplex in gebruik

[illegible]

HOEGAARDEN.— Met de ont-
huiling van de schrijversopgiteen-
waard in de Triensstraat het gemeen-
telijk sportcomplex officieel voor ge-
opend verklaard. Daarmee sluit men
weer vlaggen in één klap. De meun-
made steen werd bewaard voor het
nageslacht en men konvulle rug moet
weer een bewijs van het rijke ver-
leden van de bewonersgemeente.

Waar nu de ingang van het sportcomplex is, stond eendertig jaar geleden de ingang van de winkel. Boven de ingang bevond zich een boorduin van een struikgewas, dat behuizen van witte Getheria-planten, met daaronder de inscriptie «Wilhelm inden heren-jugul - 1962». Het gebouw was eigendom van Justine Tarnow. Vandermoden, een vrouw van de hof, kwam later in handen van de Tarnow-familie, maar werd na de tweede wereldoorlog afgebroken. De steen werd echter gereed door de gemeente die hem in 1967 aan het toen pas openbare Museum Nieuwenaars schenkte. Daar werd hij gedurende 25 jaar gekend.

Tot gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het museum werd de steen nu opnieuw overgedragen aan de gemeente. Later zal hij overgenomen worden in een gedenksteen ter aan van alle Haagse dorpskerken.

SPORT COMPLEXES

Calandrischepan *Frans* *Rand*
 wordt dat de gemeente de meest
 plecht had het sportcomplex de
 ingewone benaming "sportplein"
 geven. Toen men 15 jaar geleden
 startte met de aanbouw van het
 complex, heette men nog in een tijd
 van hoogconjunctuur. Ondermeer
 slaagde men er toch in een poly-
 valent complex uit te bouwen met 2
 voetbalvelden, 2 tennisvelden, een
 sporthal, parkeerterreinen en een
 deijkelijke voetbaltribune. Het be-
 drijfsplan al getuigt voor nieuwe
 stimulansen bij een aantal veran-
 deringen.

Naam, die binnenkort de nieuwe burgerwet moet worden gemaakt, moet van de griepheid gebruik om een oproep te doen tot de handelaars om opbouw te trachten handelsbeurzen te organiseren.

10

Sport in de Struysvogel

DECLARATION

Het sportcomplex «de Struy-
vogel» in de Hoogwaardse Tien-
straat is volledig geremd en
wordt thans ingeschildigd. Het
bijkantoor van de «Struy-
vogel» en met historisch bae-
rel blijft de laatste stap.

In een eerste fase wordt de sport-
terrein geïdentificeerd, waarvoor nog te
extremis schuifden konden lange-
worden worden, althans kwamen
een nieuwe kantine met sanitair
voor Sporting Bloegarden.

Er was een rijkende betrouwer aan een tweede voetbalveld, en er werd geproefd voor de moerzige gronden van Tomsen, hetgeen heel wat problemen gaf. Nu werden heel recent ook nog twee tennisvelden aangelegd, kwamen er tuine pathings en werd de omgeving verfraaid.

Het enige dat nu nog moet gebeuren is het bijplaatsen van «de Streepvogels» de oude steen, is een monument aan de linkerzijde van de ingang.

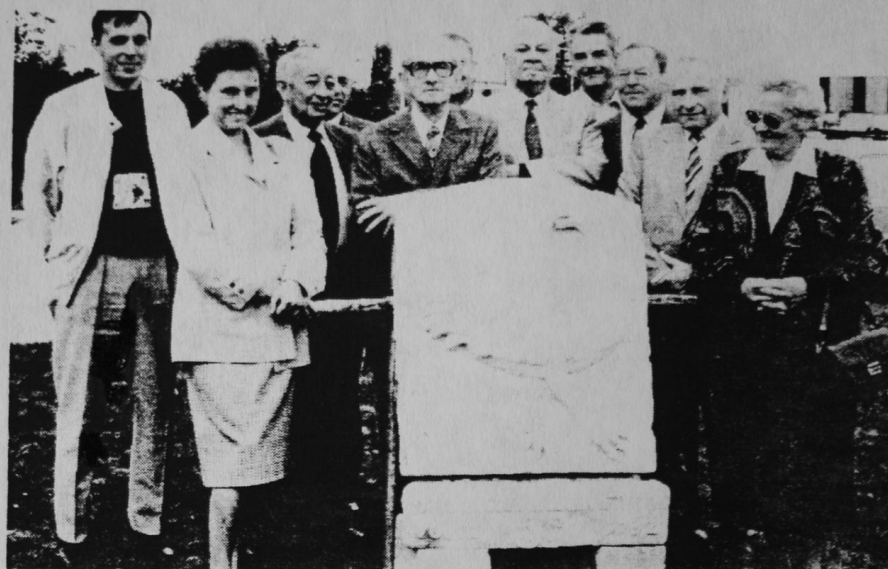
De steen wordt genoemd naar de lustratievegelijde die toebehoorde aan de Confrerie der V Geschieden.

Plants van de omgeving

Hij stamde uit 1782. In de jaren 1960 werd de houte afgebroken, en de steen werd gereed door de toenmalige burgemeester Andre Hetrich, die hem aan het museum van Niawakaya bezorgde, waar hij 25 jaar lang in bewaring bleef. Thans wordt de steen in een monument tering op de plaats van oorsprong aangebracht.

Schepen van Culture Frans Hunt, hoopt dat er in de toekomst in het sportcomplex mogelijk komt voor diverse sportactiviteiten. — BUCH

HET LAATSTE NIEUWS

Leden van de „Nobele V Geslachten” van het aloude brouwersdorp samen met voorzitter Vannerum van het Nieuwhuysmuseum en André Hettich, die destijds de 18de eeuwse steen kon redden, op de plaats waar later een monument moest komen waarin de steen zal worden verpakt. Dit monument komt meer bepaald aan de toegang tot het sportcomplex van de gemeente. L.T.

Hoegaarden opent sportterreinen Struysvogel

HOEGAARDEN — Het klinkt wel ongewoon, een sportcomplex dat de naam „Struysvogel” meekrijgt. Voor het Hagelandse brouwersdorp is dat evenwel helemaal niet ongewoon. Hoegaarden heeft immers een zeer rijk verleden en het is daar dat men heeft geput voor de naamgeving.

Waar zich nu de ingang van het sportcomplex bevindt stond eertijds een pachthof. Boven de inkom van dit pachthof bevond zich een witte steen van Gober-tange met de inscriptie „Willem indén Struysvogel - 1762”. Het pachthof werd gebouwd door brouwer Joannes Franciscus Vandermolen. In 1762 trad deze brouwer in het huwelijk met Anna Catharina Struys, een lid van de V Nobele Geslachten van Hoegaarden. Eerst woonde hij in het „Pannenhys” aan de overzijde van de straat. Het pachthof met de witte steen en het jaartal 1762 liet hij pas bouwen in 1782, terwijl het jaartal een herinnering was aan zijn huwelijksda-

tum. Van dan af kreeg zijn brouwerij de naam „Inden Struysvogel”.

Voetbalveld

Enkele jaren na de tweede wereldoorlog werd het pachthof afgebroken en werd het voetbalveld aangelegd, waar sindsdien Sporting Hoegaarden gebruik van maakt.

In 1965 kwam de steen door toedoen van André Hettich terecht in het museum 't Nieuwhuys. Hier werd de steen sedertdien met de grootste zorg bewaard. Nu komt de steen terug naar zijn oude standplaats als een geschenk van het museum aan de gemeente en aan de Hoegaardse gemeenschap.

„Het is onze morele plicht,” zo zei sportschepen Frans Huon, „het sportcomplex dat wij vandaag officieel openen de naam mee te geven van Struysvogel.” Na het voetbalstadion kwam er de sporthal, waarvoor de gemeente nog net op de valreep staatstoelagen kon bekomen. Hoegaarden was zowat de laatste gemeente, die voor de bouw

van een sporthal nog kon rekenen op de steun van de toenmalige minister van Cultuur.

In een tweede fase bouwde de gemeente een kantine en sanitaire installaties voor Sporting Hoegaarden. Deze ploeg had evenwel een nijpend gebrek aan een oefenterrein. Voor de aanleg hiervan opteerde de gemeente voor de moerassige gronden van Tomsin tussen de Sporthal en de Vroentestraat. Uiteraard heeft het droogleggen van deze terreinen voor de nodige problemen gezorgd, maar ook dat kende een goed einde.

Uiteindelijk was er ook nog de aanleg van twee tennisterreinen evenals de uitbouw van een ruimere parking en van een degelijke inrit.

„Wij beschikken nu,” aldus nog schepen Huon, „over een degelijk sportcomplex, waar de mogelijkheid bestaat voor allerlei sportinitiaties en ik hoop dat de Hoegaardse handelaars er in een nabije toekomst ook gebruik zullen van maken om een handelsbeurs te organiseren.”

L.T.